

El llenguatge

Si no

5/VII/1980

La confusió entre la conjunció adversativa *sinó* i el conjunt *si no* és constant i ens hi hem referit més d'una vegada. Repetim, però, l'esquema fonamental: amb la conjunció *sinó* s'affirma d'un terme de la proposició allò que s'ha negat d'un terme anterior (cosa que vol dir que aquesta conjunció sol comportar, com a terme correlatiu anterior, una frase negativa): No era una carta *sinó* un prospecte. I el conjunt *si no* representa la coincidència de la conjunció condicional *si* i l'adverbi de negació *no*: Si no em diu res vol dir que no hi pensa.

Els casos d'aplicació, tant de la conjunció *sinó* com del conjunt *si no* són, cal convenir-hi, prou més complexos que els que mostra l'esquema indicat i és possible que fins i tot alguns fossin de mal resoldre: no endebades *sinó no és* *sinó* la grafia aglutinada de *si no*. Però, obeint a les observacions de la lectura dels textos que apareixen a les nostres publicacions, creiem oportú de centrar avui aquesta qüestió en aquells casos en què el conjunt *si no* equival a altrament i en els quals és escrit repetidament, a tort, aglutinadament, és a dir, *sinó*. Vet aquí uns exemples d'aquest cas particular: L'artista s'ha de deixar guiar per la sinceritat; *si no*, la seva obra se'n ressent sense remei. Importa d'aconseguir una inversió substancial a curt termini; *si no*, és impossible que arribi a tenir l'eficàcia necessària. En tots aquests exemples, extrets de la prosa periodística, el conjunt *si no* equival a altrament i representa una frase elíptica: *si no* s'hi deixa guiar, *si no* s'aconsegueix, *si no* es consolida. Aquests dos fets —l'equivalència amb altrament i la condició de frase elíptica— indiquen sempre clarament que es tracta d'aquest conjunt i no de la conjunció *sinó*.

Un altre fet, encara, caracteritza aquest cas: que el conjunt *si no* s'insereix entre dues pauses molt clares, la segona de les quals —la posterior— s'ha de representar invariablement en l'escriptura per una coma. La conjunció *sinó*, en canvi, no sol anar seguida de cap coma: No és impossible, però, haver d'inscriure una coma després de *sinó*: aquest fet es produeix quan entre aquesta conjunció i el terme que ha precedir s'introdueix una frase incisa: No eren pas els membres del comitè els qui no van decidir *sinó*, tal com consta a l'acta, el secretari general.

Albert Jane